

Budapest,
1943.
dec. 22

V. évf.
51. sz.

Egyes
szám ára:
70 fill.

MILITÁRIUM

(fotó: M. F. I. Széppöny.)

Buttykay Emmi

a „MAKÁCS KATA” című film főszereplője

szerezte
MATOLAY
K. CÉGA

Keclemen Éva és Gozmány György a „Sári bíró” c. Hunni filmben.

MAGYAR

film

SZERKESZTI *Szatolay K. Géza*

FILMKAMARAI SZAKLAP
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VII. Erzsébet-körút 13. IV. emelet.
Tel.: 420-796, 426-576. Postatakarékp. csekksz.: 15410.
Előfizetési ár: egy évre 35 pengő, félévre 18 pengő.

V. ÉVFOLYAM 51. SZÁM — MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN — BUDAPEST, 1943. DECEMBER HÓ 22

Karácsonyi gondolatok

Esztergő óta áll a szörnyű harc, tómból minden idők legborzalmasabb háborúja és a nagy világegés közepén változatlanul tovább fejlődik a magyar kultúra, új sarjakat hajt a magyar művészet. Olyan tényezők ezek, amelyek biztatást kell, hogy adjanak s meg kell, hogy erősítsék a hitünket: hivatásunk van Európában!

Ereznünk kell, hogy nem minden véletlen, s hogy a véletlenek irányításában, sorsunk formálásában valami szerepe van a mi adottságainknak is. Ahogy a múltban országokat, népeket, eszméket, európai kultúrát védünk, most megőrözi vagyunk mindannak, amiért annyi vért hullattunk századokon át.

Es most, karácsony ünnepén, a szeretet, megértés és megbékélés reménykeltő napjaiban nemesak az előnyöt kell éreznünk ennek a helyzetnek, hanem fokozott mértékben tudnunk kell kötelességünket is. Mert az, ami nekünk adatott az Isten különös kegyelme folytán, súlyos, nagy és szent kötelességet jelent úgy a jelenben, mint a jövőre.

A konjunkturát szimatolók, a csak üzletet keresők, a haszonlesők, a háborús lehetőségek ügyes kihasználói szálljanak magukba ezekben a napokban és gondoljanak arra, hogy nem csak egyéni profit, nemesak egyesek egyéni érvényesülése a cél, hanem mindezen felül ott áll a nemzet érdeke.

Amit most teremtenünk kell, az messze túlnő a magánemberek önszerepein. Tudnunk kell, hogy a közösség sokat hangoztatott érzése nem lehet csak jelszó, üres fogalom. Tartalommal kell azt megtölteni. Ma inkább, mint bármikor a nemzet minden egyes tagjának úgy kell dolgoznia, hogy abból ne csak magának, hanem az egész országnak haszna legyen.

A magyar filmszakma és mozi szakma tagjaira ugyanúgy vonatkozik ez, mint bárki másra. Kétségtelenül konjunkturája van a filmnek, de a pilla-

natnyi haszon, a gyors üzleti haszon sietős lefölvése nem lehet a cél. A jövőre kell gondolnunk és ez azt kívánja, hogy most a szerencsés körülmények alakulását komoly építő munkára használjuk ki. A magyar filmgyártást becsületos, céltudatos munkával most lehet úgy megalapozni, hogy a háború után is meg tudja állni a helyét.

Ennek az alkotó munkának egyik legfőbb feltétele, hogy egyrészt a filmgyártó és mozi közötti megértés és összhang teljes legyen, másrészt vál-

tozzék meg az a szellem, amely az intrikák szövevényében, az egymás elleni torzalkodásban éli ki magát. Értse meg mindenki, hogy ma nagyon nagy érdekről van szó és ezért fogjunk össze, hogy teljesíthessük azt a feladatot, amelyet a sors kijelölt számunkra.

Karácsony van. Gondoljunk arra a mindent átfogó hatalmas erőre, amely ezt az ünnepet olyan bensőségessé avatja: a szeretetre, a megértésre. És ennek szellemében kezdjük meg az építést.

A magyar film a törvényhozás színe előtt

Interpellációk filmgyártásunkat érdeklő kérdésekben

Szinyei-Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter válasza

A jövő évi állami költségvetés tárgyalásakor a képviselőházban már több ízben szó esett a magyar filmről, filmgyártásunk helyzetéről. A törvényhozók felszólalásaikban részletesen megvitatták mindazokat a kérdéseket, amelyek szerves összefüggésben vannak a magyar film jelenlegi színvonalának állásával.

Lapunk hasábjain minden eddigi megnyilatkozást, amely a törvényhozás házában a filmszakmával kapcsolatosan elhangzott, közzétettünk. Hogy ezt helyesen cselekedtük erre a legmeggyőzőbb bizonyítékot az olvasóinktól kapott sok-sok levél adja. Levéliróink, akik a

szakma minden ágazatából kikerülnek, kérik, hogy továbbra is tartsuk napirenden az országgyűlés plénuma előtt felvett filmkérdéseket és a Magyar Filmen keresztül ezután is tájékoztassuk a filmszakma kiterjedt családját a képviselők felszólalásairól.

Ez elmúlt hét szerdáján interpellációs napot tartottak a képviselőházban. Az interpellációk során Közi-Horváth József képviselő interpellálta meg a vallás- és közoktatásügyi minisztert. Az interpelláció a keskenyfilmek szövegének, a magyar falu erkölcsének védelme szempontjából való gondosabb ki-
válogatásáról szólt.

»Tudja-e a miniszter úr, hogy a válogatás nélkül keskenyített és falura küldött filmek máris tapasztalható rombolást végeztek a magyar falu gondolkodásmódjában és erkölcsében?

Módjában van-e a miniszter úrnak intézkedni, hogy csak azok a filmek legyenek keskenyíthetők, amelyeknek szövegkönyveit a falu különleges szempontjait is szem előtt tartó Országos Filmbizottság erre alkalmasnak találja?

Elnök: Az interpelláló képviselő urat illeti a szó.

Közi Horváth József: T. Ház! A magyar filmgyártás az utóbbi néhány esztendő alatt óriási fejlődésen ment keresztül. Amikor azonban a magyar film fejlődéséről beszélek, akkor a kigyártott, megjelent, előadásra kerülő filmek mennyiségéről szólok. A filmgyártás fejlődését elősegítette az, hogy a külföldi, különösen az amerikai és angol filmek behozatala lehetővé vált. De elősegítette az is, hogy az ország meggyarapodott, tehát sokkal több mozi áll rendelkezésre. Ugyanígy elősegítette az is, hogy még azokból az országokból is, ahonnan behoztunk filmet, csak bizonyos százalékarányban szabad behozni és meg van határozva, hogy hány külföldi filmet és hány magyar filmet szabad gyártani, illetőleg forgalomba hozni. A magyar filmek az utóbbi időben igazán nagy lehetőségei nyíltak. Ha

pénzben akarjuk felértékelni ezt a lehetőséget, akkor megállapíthatjuk, hogy körülbelül 90 millió pengőt fizet ki a magyar közönség egy esztendő alatt mozijegyekre. Ha eltekintünk a mennyiségi fejlődéstől és a minőségi fejlődést nézzük, akkor azt kell megállapítanunk, hogy a magyar film, nem mondom, hogy semmit, de nyugodtan mondhatom, hogy nagyon keveset fejlődött, akár kifejezetten művészi szempontból nézzük a filmeket, akár a magyar kultúra kiterjesztésének szempontjából, akár pedig a keresztény erkölcs megbecsülésének és propagálásának szempontjából.

Míg a filmek csak a városokban futottak, addig nem volt nagyobb veszedelem, legalábbis a felnőtteknél nem. Az ifjúságnál azért meg volt és meg is van. Azért mondom, hogy nem volt nagyobb veszedelem, mert a városi közönség már megedződött a rossz filmekkel szembeni és ha tömegével megy is moziba, azzal a tudattal megy, hogy amit én ott látok, az az élettől egészen eltérő valami, az a magyarságtól és igen sokszor az erkölcsöktől is különböző valami, de el akarok tölteni két órát úgy, hogy kikapcsolom magamat a napi gondokból, hogy valahogyan felüdüljek. (Pándi Antal: És bekapcsolódom a malacságokba!

— Derűltég.)

A film falusi „sikere”

Az igazi veszedelem azonban akkor kezdődött, amikor a magyar film megtalálta az utat a magyar faluba is. Arra még kevés gondot fordítottak eddig, hogy az utóbbi két-három esztendőben a keskenyfilmengedélyek révén majdnem minden falu mozi kapott s ezeknek a moziknak filmekkel való ellátása úgy történik, hogy a nagy filmeket keskenyítik és ezeket viszik falura, minden válogatás nélkül. A válogatás lehetősége még annyiban sincs meg, hogy a mozitulajdonos a rendelkezésére álló kigyártott és keskenyített filmek között különbséget tehetne és azt mondhatná: az én erkölcsi felfogásomat sérti, hogy ilyen filmet vigyek a faluba. Olyan filmet kell vinnie, amilyent kap. Egyszerűen kartell van, amely előírja, hogy milyen filmet vihet és ha kap egy jobb filmet, akkor vinnie kell azt a jobb filmet városba és faluba egyaránt.

— Egészen megdöbbentő az az eredmény, amelyet a film két esztendő alatt a magyar faluban elért. E mellett nem lehet szó nélkül elmenni. Felelősségem teljes tudatában nyugodtan merem állítani azt, hogy ha ezen a téren javítás nem történik, akkor néhány esztendő alatt a film romboló hatása a magyar falun, különösen az ifjúság lelkében tönkre teszi mindazt a munkát, amelyet a családi otthon, az iskola, a templom és a népművelés együttesen végez. A magyar falu, éppen azért, mert először találkozott a filmmel, úgy fogadja azt,

lehet érvényesülni és ha azt látja, hogy a magyar paraszt a filmben — legyen az férfi vagy nő — semmi más, mint egy kinevetett balek, akkor mi lesz ennek a következménye? Méltóztassanak megnézni utóbbi filmjeinket is, amelyekben magyar paraszt, parasztasszony, vagy parasztlány szerepel: valamennyinek olyan szerepe van, hogy nevetni kell rajta. Tessék most elképzelni annak hatását. Amikor ezeket a filmeket kiviszik falura és az a falusi nép azt látja, hogy az egész város nevet rajtuk, akkor hiába csinál az iskola, a templom és a népművelés nagy és igazán tiszteletreméltó propagandát a magyar falu erkölcsének konzerválása érdekében, mert a film tönkreteszi valamennyi munkájának eredményét. (Ugy van! Ugy van!)

T. Ház! De hogy nem a magyar elkeseredése mondatja ezt velem, legyen szabad adatokra hivatkoznom. Az Actio Catholica hivatalos lapja ezt írja (olvassa): *A magyar filmeket is jórészen a léhaság uralja.* Azt írja egy plébános Esztergom megyéből, Vajnáról: Napról-napra keresnek fel gyermekeik lelkét feltűző szülők és kérve-kérnek, hogy tegyék valamit, akadályozzam meg ezt a szörnyű erkölcsi rombolást, amelyet az itteni mozi visz véghez a lelkekben. A filmekben nyújtott bűnös élmények, házasságtörések, házassági hűtlenségek és elválások olyan szuggesszív hatással mérgezik a falu lelkét, hogy éveken keresztül folytatott népművelői és lelkipásztori munkánknak minden eredményét egy csapásra megsemmisítik

Hiábavaló itt minden szónoklás és kiállítás a családvédelem érdekében, hiábavaló a katolikus akció, az Oncsa, a családvédelmi törvény, a válások elleni küzdelem, ha az az erkölcsstelen mozi, sajátos városi erkölcsével józan népünket vallás-erkölcsi érzületéből, konzervatív egyszerűségéből kivetkőzteti és lelkük legértékesebb tulajdonságait jóvátehetően lerombolja.

Népdal helyett filmslágér, a legények daueroltatnak

Azután itt van a felvidéki Szmke. véleménye. A Szmke. lapja, a Magyar Vasárnap ezt írja (olvassa): »... a faluban szomorú változás állott be a mozi működése óta. Az utcán széllemben-hosszában egyebet se lehet hallani, mint filmslágért... A falusi leányok szombatonként seregestől utaznak be a városba hajukat levágnatni és olyan frizurát csináltatni, mint aminőket egyes filmszínésznők viselnek. Sőt: megtörtént már az is — írja a felvidéki lap —, hogy a mulatság előtt a legények is bementek a városba: hullámot rakatni a hajukra», mint azt a filmszínészeknél látták. (Palló Imre: Daueroltatják a hajukat! — Derűltég.)

A többit a rendelkezésre álló rövid idő miatt, csak egészen röviden mondom el. Most az országnak egy másik részét veszem. Győrben a Kisfaludy Iródlalmi Kör közgyűlésén ezt mondta az elnök

(olvassa): »... a magyar filmek bevonulása egy-egy községbe sokszor erkölcsi romlást eredményezett». (Pándi Antal: A Károlyi-filmek.) Az országnak egy egészen más részében, a cseszkvármegyei iskolán kívüli népművelési bizottság egyhangúlag kimondotta: megkeresi az illetékeseket, hogy csak népvelő, hazafias és erkölcsös filmeket engedjenek be a falvakba. Az erkölcsi mételet és társadalmi felforgatást előidéző filmek ellen pedig hirdessen bojkottot a társadalom.

De itt van a legnagyobb falusi ifjúsági szervezetünknek, a Kalot-nak a lapja, amely ugyancsak a legnagyobb felháborodás hangján ír a magyar filmek selejtes világnézetéről és erkölcsi felfogásáról.

Talán nem is a miatt van a nagyobb baj, amit a filmek adnak, hanem a miatt, amit nem adnak. Mert a ma-

gyar filmekben keresztény erkölcsöt és mély magyar kultúrát egyáltalán nem lehet találni. (Ugy van!) Az egyik faluban például messze visszamenőleg senki sem emlékezett válasra, de mióta engedély van a faluban keskeny filmre, azóta két esztendő alatt, hét válasz történt.

Folytathatnám a példák felsorolását. De felesleges. Azt hiszem, valamennyien tapasztaltuk saját vidékünkön, hogy a filmnek a magyar faluba való bevonulása nem emelte az erkölcsöt, nem növelte a kultúrát, hanem fordítva: feltétlenül destruálóló hatott. (Ugy van! a baloldalon.)

Arra kérem a kultuszminiszter urat, hogy a felügyelete alatt álló magyar filmbizottságon keresztül — amelynek

hivatása és joga a filmszövegeket megrostálni — hasson oda, hogy általában ne láthasson napvilágot olyan szöveg, ne kerülhessen ki gyártásra olyan film, amellyel szemben kifogás emelhető, akár negatív, akár pozitív: tehát amiatt, mert erkölcselenség van benne, vagy amiatt, mert egyáltalán minden magyarság és minden kereszténység hiányzik belőle. Ne tessék félreérteni, amint hallottam a színházat illetőleg: nem azt kívánjuk mi, hogy a szentek életrajzát hozzák a filmek, nem azt kívánjuk, hogy hétről-hétre példázzák egy-egy magyart, nemzeti hősi életét. (Felkiáltások a jobb-oldalon: Ezt is!) Ezt is meg lehetne kívánni egy bizonyos százalékban. Még azt se kívánjuk, hogy csupa komoly filmet adjanak. Hozhat a film derűt, hu-

mort, de tisztességes humort. (Ugy van!), amely neveli, felemeli, jó kedvre deríti az embereket, de közben nem tesz durvaságot. (Palló Imre: Ne a színészek székszeplijére épüljön!)

Másik kérésem a kultuszminiszter úrhoz, hogy ne lehessen kivétel nélkül minden filmet keskenyíteni és falura vinni. Használjon a kormány nagyon erős mértéket azokkal a filmekkel szemben, amelyeket a falura enged. Vegye tekintetbe, hogy a falu most ismerkedik a filmmel és adja a falunak azt, ami emeli a falut és megtartja jövőnk zálogának biztosítékának. (Taps. — Palló Imre: Legyen elég a Karády-lázból.)

Elnök: A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr kíván szólni.

A kultuszminiszter beszéde

Szinyei Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter: T. Ház! Közi-Horváth József képviselő úr interpellációjára röviden a következőkben adhatom meg a választ: Azt hiszem, már a költségvetési vita során elmondott beszédemben is eléggé határozott álláspontot juttattam kifejezésre, amikor a filmkérdéssel foglalkozva, annak a meggyőződésemmek adtam kifejezést, hogy sajnós, bizony igen nagy számban készülnek Magyarországon rossz filmek. Hogy mit értünk rossz filmek alatt, azt képviselőtársam éppen elég részletesen kifejtette az imént.

— Aláírom t. képviselőtársamnak azt a megállapítását, hogy megdöbbentő az a romboló eredmény, amelyet a film a magyar faluban körülbelül két év óta végzett. (Ugy van! halleló!) Nem írom alá viszont teljesen azt a megállapítást, hogy a városi közönség annyira megedződött volna e filmekkel szemben. (Közi-Horváth József: Valami jót is akartam mondani!) Azt hiszem, hogy bizony a rossz filmek a városi közönségre is rem kívánatos hatással vannak. (Palló Imre: Hát a zsidókat nem rongják el!) Ami különösen az úgynevezett kritika nélküli mozilátogató nagytömeget illeti, azt hiszem, hogy a filmen odavetített és az életből vett jelenetek tömege bizony nemkívánatos hatásokat gyakorol rá. (Palló Imre: Különösen a kültekken!) Ez a mozilátogató tömeg hajlandó azt hinni, hogy minden úgy van és minden arany úgy fénylik, ahogy a filmen látja.

— Ezzel a kérdéssel állandóan foglalkozunk és éppen az elmúlt héten magam is résztvettem a nemzeti filmbizottságnak a vezetésem alatt álló minisztériumban megtartott nagyobb értekezletén, és ott sok szempontból azonos felfogás szerint fejtettem ki a magam álláspontját, mint ahogy ma

t. képviselőtársunktól hallottuk. Azzal is foglalkozom a többi között, hogy a nemzeti filmbizottság résztvevőit, esetleg kiegészítem, és azon is gondolkodom, hogy esetleg az egyházaknak is biztostanék valami részvételt benne. (Helyeslés!) De nem könnyű a kérdés, mert a túlnagy testület azután sokszor nagyon nehézkesen intézkedik. Mégis én voltam az, aki az elmúlt ősszel, vagy tavasszal — magam sem emlékszem már biztosan, mikor — máris kiegészítettem a nemzeti filmbizottságot a nemzetvédelmi propaganda-miniszter úrnak és a honvédelmi miniszter úrnak a kiküldöttjeivel, hogy az olyan szempontokra is figyelemmel lehessen, amelyeket, az hiszem nem kell részleteznem a t. Ház előtt.

— Legyen szabad megállapítanom azt is, hogy bizony előfordul a filmekben a magyar paraszt neveltségére tétele, és ezt nem lehet eléggé elítélni. De én még továbbmegyek, mint a képviselő úr, és megállapítom, hogy például a magyar földművelők osztályának éppen a falu népe előtt történő ellenségessé tétele a gyűlöletes beállítása sem szolgálhatja az osztálykülönbségeknek mindnyájunk által annyira óhajtott és emlegetett megszüntetését. Ezzel a módszerrel ezt a célt elérni sohasem fogjuk. (Palló Imre: A magyar tanárokat se tegyék neveltségessé. — Pándi Antal: Minden földművelők hülye!) Ha az egyik vagy másik foglalkozási ágat, illetve társadalmi osztályt így vagy úgy, de mindenestre a valóságnak meg nem felelően állítják oda a kritikában nagy tömeg elé, a nagyközönség a sporadikus esetekből általánosít és így maga a film adja meg a hiszékeny embereknek a módot arra, hogy ilyen esetekből általános következtetéseket vonjanak le. Ugy emlékszem, máskor is utaltam már arra, hogy gimnazista ko-

runkban úgynevezett irányregényeket és kuleszköltevényeket tanult a tanulóifjúság. Az irányregény vagy a kuleszköltevény osztorozta az illető társadalmi osztályt, torzítva, nagyítva állította az olvasó elé az illető társadalmi osztály hibáit és bűneit, amelyeket le kellett volna vetni és amely téren meg kellett volna javulni. De senki sem gondolt akkor még arra — nem is volt még akkor népi műveltségünk annyira elterjedt, — hogy az ilyen tendenciózus, de helyes célt szolgáló irodalmi termékeket a kritikálatlan tömegek kezébe adják. A mozi terén azonban ma egészen más a helyzet és szerény megállapításom szerint — de azt hiszem, a mélyen t. Háznak valószínűleg minden jelenlévő tagja szerint is — sokszoros figyelemmel kell ügyelni arra, hogy a mozivászonon milyen természetű dolgokat vetítünk a nagytömegek elé. (Ugy van!)

— Éppen azért még csak annyit volnék bátor a mai alkalommal t. képviselőtársam interpellációjával kapcsolatban kifejteni, hogy ennek az általa felvetett kérdésnek a további rendezésével foglalkozni fogok, bár egyelőre az érvényben lévő jogszabályok nem adják meg nekem a módot arra, hogy ebben a kérdésben intézkedni is tudjak. (Palló Imre: Akkor csinálni kell! Annál kevésbbé, mert hiszen tulajdonképpen ez az egész kérdés ebben a vonatkozásban a belügyminiszter úr hatáskörébe tartozik (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Elég baj!) és a ma érvényben lévő jogszabályok szerint a keskenyfilmszínházakba azok a filmek kerülnek, amelyek a normális filmszínházakban már engedélyezettek. (Közi Horváth József: Elég baj!) Kétségkívül itt kell megtalálni azt a módot, hogy a filmeknek a falura gyakorolt káros hatását megelőzhessük és kiküszöbölhessük.

A józslést sértő és a falu erkölcsét romboló filmekről

Közi-Horváth József egy második interpellációt is benyújtott a belügyminiszterhez a filmcenzúra szigorításának tárgyában.

Közi-Horváth József: T. Ház! A miniszter úr is említette, hogy az első interpellációban felvetett problémát nem lehet teljesen rendezni azért, mert ma ezt a fennálló jogszabályok lehetetlenné teszik. Én csak kettőt említek: a kultuszminisztériumot és a belügyminisztériumot. A gyártás még egy harmadik minisztériumnak, úgy tudom, a kereskedelmi minisztériumnak a hatáskörébe is tartozik. Rendesen úgy szokott lenni, hogy sok baba között elvész a gyermek. Itt is ezt látjuk. Hiába van meg a jószándék egyik vagy másik téren, ha egyszer egy ügy két vagy három minisztériumba tartozik, annak a megoldása, bármennyire sürgős, esztendőkön át késheik a hatásköri villongások miatt.

— Az a helyzet áll ma fenn, — némileg komikus helyzet — hogy a filmszövegek elbírálása a kultuszminisztérium felügyelete alatt működő Nemzeti Filmbizottsághoz tartozik, viszont a meggyártott film felülbírálása a belügyminisztérium felügyelete alatt működő Országos Mozgóképvizsgáló Bizottsághoz tartozik. Exakt gondolkodással egészen természetesnek tartaná az ember azt, hogy a kész filmet az bírálja felül, aki a filmszöveget megbírálta. Nem, itt más történik. A filmszöveget megbírálja a kultuszminiszter felügyelete alá tartozó Nemzeti Filmbizottság, megmondja azt, hogy ennek a szövegnek ilyen és ilyen kigyártása okos, helyes dolog, azt engedélyezem. Amikor készen van, akkor nem kerül vissza ugyanéhez a bizottsághoz, hogy ez a bizottság megnézhesse, hogy az a filmszöveget, amelyet engedélyezett, úgy gyártották-e ki, mint ahogyan azt a bizottság elgondolta. Nem, akkor átnegy egy másik bizottsághoz, egy másik minisztériumba és ott megbírálják, hogy az előző bizottság a másik minisztériumban jól engedélyezte-e vagy pedig nem jól engedélyezte. Megtörténhetik tehát az, — és ennek anyagi háttere is van a gyártók szempontjából, hogy a kultuszminiszter felügyelete alatt álló Nemzeti Filmbizottság kigyártásra engedélyezett filmszöveget s amikor az kigyártódott, akkor felülvizsgálja, felülbírálja abból a szempontból, hogy engedélyezhető-e, a belügyminisztériumban működő Országos Mozgóképvizsgáló Bizottság és — mondom — megtörténhetik, hogy a kultuszminiszter által engedélyezett filmre azt mondja a belügyminisztérium alatt álló bizottság: Én pedig ezt a filmet nem engedélyezem.

De most kénytelen vagyok a jelenlegi helyzettel, a meglévő helyzettel számolni és kérni a belügyminiszter urat, illetőleg a vezetése alatt működő Országos Mozgóképvizsgáló Bizottságot, a népiesen filmcenzurának nevezett bizottsá-

got, ügyeljen jobban azok szerint a szempontok szerint, amelyeket előző interpellációmban megjelöltem, hogy milyen filmeket engedélyez.

De a belügyminisztérium felügyelete alatt működő filmcenzurához nemcsak a magyar filmek tartoznak, hanem a külföldről behozott filmek is. (*Padányi Gulyás Jenő:* Annak sokkal többet engedélyeznek!) Éppen erre akarok rámutatni. Amíg azt látom, hogy a magyar filmnél pucárságokat — így kell mondanom — nem engednek keresztül, az utóbbi időben a külföldi filmekben olyan jeleneteket lát a közönség, hogy a jobbérzésűek kivették a feleségüket például a »Potrány« című filmből.

T. Ház! Hogy ez a film milyen, arra legyen szabad egy előkelő magyar publicistának a véleményét idéznem (*olvassa*): »A darab fürdőkádról szól és elejétől végig a nemi izgatás felkeltését célozza. A legmeztelenebb férfi és női fürdészek váltakoznak benne és a főhatás a hasadékokon kémlelők titkos kéjelgésének bemutatásában van.« Ez a film végigjárja városainkat, esetleg végigjárja falvainkat és akkor ne csodálkozzunk azon, hogy a mai 18—20 esztendőes ifjúság — ezt a leventeoktatók mondhatják meg — erkölcsileg milyen veszedelmes szakadék szélén áll. (*Pándi An-*

tal: Ezek a kasszafilmek!) Tudniillik ez az ifjúság a 16 éves kortól már önállóan keres, éppen azért a szülői figyelem alóli meglehetősen kicsúszott és keresetének nagy részét filmekre és kocsimára költi.

A magyar filmeket illetőleg, amelyeket a filmcenzúra átengedett, legyen szabad csak egyetlen példát mondanom. Székelyudvarhelyen egy, a kultuszminisztérium által megrendezett népművelési tanfolyamon 120 lelkész, tanító, tanár vett részt. Ezek testületileg elmentek a helyi moziba, ahol történetesen az »Alka'om« című Karády-filmet pergették. (*Zaj. — Felkiáltások a baloldalon: Jó alkalom!*) A filmnek már az első jelenetei olyan izléstelenek voltak, hogy a 120 népművelő egy emberként állott fel és vonult ki a teremből tiltakozása jeléül. Egyúttal egy memorandumot szerkesztettek és küldöttek el közlés végett a Magyar Ut című református hetilapnak, amelyben többek között ezeket írják (*olvassa*): »Nemcsak ott a filmszínházban, hanem márt a nagy nyilvánosság előtt is tiltakoznunk kell az ilyen filmek forgalombahozatala ellen. (*Élénk helyeslés.*) Tiltakoznunk kell azért, mert az egész magyar társadalmat alapjaiban mérgezik meg.« (*Palló Imre: A baloldali sajtó dicséri!*) Folytatni lehetne az ilyen filmek felsorolását például a »Féltékenység« című filmmel, amely a válásnak csinál valóságga reklámot.

A felelősség kérdése

Amint előző interpellációmban mondtam, hiába csinálunk itt Oncsá-t, népművelést, családvédelmet anyagilag és erkölcsileg, ha egyszer a mozikon keresztül pedig az erkölcsatlenséget, a ledérséget, a keresztény életfelfogással ellenkező világnézetet terjesztjük. (*Ugy van! Ugy van!*)

Azt kérem tisztelettel a belügyminiszter úrtól, addig is, amíg ezen a téren egységet lehet teremteni; addig is, amíg végre a filmügy egy kézbe, egy felelős kézbe kerül, hogy a sok baba között el ne vesszék és a felelősséget egymásra ne tölhassák, hogy azt ne mondhasa a filmcenzúra, amint erre hallottunk már példát: Kérem, a Magyar Országos Filmbizottság ezt a filmszöveget engedélyezte, rengeteg pénzbe került a kigyártása, tehát most mi, a belügyminisztérium filmcenzurája, nem vehetjük magunkra a betiltás ódiúmat. Legyen egy kézben a filmszövegek elbírálása, a kigyártott filmek cenzurázása, akkor azután van felelős gazdája, akit azután itt is felelősre lehet vonni. (*Palló Imre: a belügyminisztériumtól el kell venni!*)

Ezt az interpellációt is ugyancsak ezzel fejezem be: a keresztény léleknek a magyar jövő egészségének érdekében kérem, kezeljük a magyar film ügyét nagyobb felelősségérzettel, mert akkor még anyagilag is — ezt mondom a gyártók felé — jobban járnak a gyártók, ha jó magyar filmet hoznak. Ha egy

film a magyar problémákhoz hozzá mer nyúlni, nem pedig heje-hujzásban éli ki magát, nemcsak ledérségekkel próbálja csábítani a közönséget, hanem bemutatja a magyar életet, (*Pándi Antal: Magyar történelmi filmeket!*) annak minden fájdalmával, minden bánatával, de minden örömeivel is, egészen bizonyos, hogy anyagilag is meg fogják találni számításait, mert hála Istennek, a jó filmre, a jó olvasmányra, a jó színházra van már megfelelő nagy keresztény magyar közönség. (*Élénk helyeslés és taps.*)

A Ház elnöke bejelentette, hogy az interpellációt továbbítja a belügyminiszterhez.

ELADÓ

**HAHN-GOERZ
vetítőgép
előerősítővel és
tölcsérrel.**

**NEMZETI MOZGÓ,
SZATMÁRNÉMETI**

FELKAI FERENC:

Egészséges álmenetnek érzem a mostani fejlődési folyamatot a filmnél, nem pedig káoszknak, mint általában a bírálók

Kedves kis szoba. Hossza vagy három méter, szélessége kettő. A falak mentében plafonig érő könyvvállvány, tele könyvvel. A régi magyar klasszikusok díszkötésű példányaitól a legmodernebb írók művéig minden képviselve van, ebben a gyönyörű könyvtársaságban.

Az íróasztalon kéziratkötegek. Egy hatalmas kovácsoltvas-hamuveder. Egy ezüst fényképtartó, lakója szép, komolyarcú, nevetőszemű asszony. Az író felesége.

Itt ülök a »Felkai-féle paradicsomban«. Miről is lenne másról szó, mint irodalmi kérdésekről, a mai írók helyzetéről, a könyvkonjunktúráról. Lassan azután áttérünk a filmre is. Ki ne emlékezne az »Alomsárkány« sikerére? Felkai első és egyelőre utolsó filmjére?

— Mint olyan író, akinek már egy filmjét is játszották, de aki hosszú idő óta csak a színpad számára dolgozol, milyennek látod a magyar filmgyártás mai helyzetét?

Felkai mosolygós szemvonásai kicsit elkomolykodnak. Rágyujt, a ma még csak negyedik Szimfóniára.

— Három filmműtermünk van. — mondja azután. — Ezek állandóan dolgoznak. Ez azt jelenti, hogy filmgyártásunk a néhez viszonyok között is fejlődik. A műtermekből jó és rossz filmek kerülnek ki. Ez természetes. Viszont: mind a kettő fejlesztí a közönség ízlését. A jó film azzal, hogy összehasonlításra ad alkalmat a művészi szempontból értéktelen, de a primitív igényeket kielégítő film pedig azzal, hogy moziba szoktatja azt a közönséget is, amelyik csak az elmúlt évek folyamán kezdett megismerkedni a filmművészettel. A gicsnek is van hivatása. Az idők során csiszolódik

a közönség legszélesebb rétegeinek ízlése és jó filmeket fog követelni. Meggyőződésem, hogy a mozi »tömege« rövidesen felsőbb osztályba lép és kiszorítja a művészietlen filmeket. A színház például már túl van ezen az átmeneti folyamaton. Néhány évvel ezelőtt még öt operettszínház és négy igen gyenge kabaré prosperált a fővárosban. A magánszínházak is felszines, hamishangú, csak nyárspolgári igényeket kielégítő darabokat játszottak. Ma már csak a valóban írói munkákat merik bemutatni, — és

csak egy operettszínház működik. Soha annyi klasszikust nem játszottak Budapesten, mint most. Nem azért, mert klasszikusokra vágyik a közönség, hanem azért, mert általában »írót« akar hallani. Ez már fejlődési eredmény. Ugyanez lesz a film terén is. Hiszem, hogy bekövetkezik a reakció és nagy fejlődésnek indul a magyar filmgyártás. Egyébként ismétlem a mostani fejlődési folyamatot nem tartom olyan károsnak, mint a bírálók általában. Sőt! Egészséges törvényszerű álmenetnek érzem.

gyar filmtermékei közül melyik tetszett a legjobban?

— Tudod te is, hogy milyen erősen igénybe van véve az időm. Elfoglaltságom miatt nem jutottam el minden magyar filmhez és így nem válasszolhatok. Azok közül, amiket megnéztem, néhány túlzó és mesterkéltné jelenettől eltekintve, nagyon tetszett a »Harmincadik«. Kár, hogy felvétel előtt még egyszer nem jé-sülték át a forgatókönyvet. Az első látványos és jó technikával feléptített film a Gül Baba volt.

Ránézek az íróasztal lapján nyugvó kéziratkötegre. Biztosan újabb regény, vagy színdarab.

— Elárulhatod nekem, hogy most milyen műveden dolgozol?

— Egy társadalmi szatírán. És egy regényen, amely Pesten történik. Egy bérház regényét írom meg. Születésétől — a bontásáig. Kizárólag pesti figurák szerepeltetésével.

— Hány színdarabot írtál eddig?

— A Mesebeli herceg, a Babel, a Vágtá, a Baj van Napoleonnal, a Hóvirág tanár úr, a Néro, a Potemkin után most áll bemutatás előtt a Coriolanus és a Bankett.

Az idő kissé előrehaladt. Búcsúznom kell Sajnálom itt hagyni ezt a meleg »írófészkét«. Tekintetem még egyszer végig sétál a könyveken. Az egyik pole sarkában szerényen húzódik meg Felkai hat könyve; Mária, Farkasvér, Zsarnok, Kovács úr nem érti és egy fordítás Pozzitól: A háború visszatér.

Mialatt a kabátomat veszem fel, eszembe jut nagyapám mondása: »az igazi írók negyven éves koruk betöltése után alkotnak nagyot írásaik művészetének kiteljesedésében...«

Csontó Mengyhért

Az író ismerje korát, jól lássa a hibákat és erényeket

— Miért nem írsz Te a film számára?

— Őszinte leszek. Ropant sok és hosszadalmas az adminisztráció, amíg »egy film eljut odáig...« Másodsor: még tolmács útján is nehezen értjük meg egymást a producerrel. A »tolmács« alatt a művészi ízlésű dramaturgot értem.

— Ha írnál, mégis milyen témakörből merítenéd mondanivalódat?

— A film éppenúgy, mint a színpad, nem mozgathat légtüres térben. Az író nem szakadhat el ko-

rától és annak problémáitól. Ha tehát filmet írnék, feltétlenül korunk ezer problémájából választanék témát. Ez természetesen távolról sem jelent politikát. Az író különben sem kapcsolódjék a napi politikába. Korát ismerje és jól lássa a hibákat — és erényeket.

— Kit tartasz a jelenleg élő színészek és színésznők közül a legjobbnak, — akik a filmen is megállják a helyüket?

— Mondjuk: Páger Antal, Ajtay Andor, a hölgyek közül: Tolnay Klári és Fényes Alice.

Különbőség a fiatal és idősebb színészgeneráció között

— Látsz-e fejlődést, — mint régi színházi ember — a huszas évek színészgenerációja és a mostani fiatalok között?

— A huszas évek színészgenerációja tulajdonképpen csak most »jutott be«. Most érett meg. Kitűnőek. A mostani fiatalok között is sok a tenetesség. Különbőség a két generáció között nincs. Talán csak az, hogy a huszas évek indulói között több volt a képzeltebb színész. Szélesebb volt az érdeklődési körük és sze-

mérmesebbek voltak a sajtóval szemben. Türelmesebben vártak, míg beérnek...

Bizony ez is igaz!

— Mi a nézeted arról, hogy a film forgatásakor kell-e az író aktív közreműködése?

— Sokszor egészen jelentéktelennek látszó jelenet elronthatja, vagy helyesen hangolhatja a filmet. A színdarabot is. Ezért legyen ott a forgatásnál és a próbákon is az író.

— Az utolsó két év ma-

A FILMELLÁTÓ KFT 19.

IV., KOSSUTH LAJOS-U. 11.

Egy kis táncosnő (Alida Valli) kedves kalandja, férfi főszereplők: Antonio Centa,

S z e r e l m i r i a d ó

Mozgóképszínházainknak 8.

A k i s v a d ó c

Lilia Silvi a »Fruska« és »Szélvész-szony« ismert kedvence.

A közönség 1. számú kedvencének anyagi vígjátéka: Alida Valli a főszerepben

L o p o t t f e l e s é g

Előkészület-

ben 1 nagy-

Ú j g a z d a g o k

A francia film r...
gárdájának sé...
Sim T

3/44. ÉVI PROGRAMJA

III. EM. TELEFON: 386-233.

Film áll rendelkezésre:

Lugo az új Caruso hatalmas énekesszerepe

A
P
e
n
z
n
e
m
m
i
n
d
e
n

M
a
g
a
l
e
s
z
a
í
é
r
j
e
m

Alida Valli — Amedeo Nazzari

szabású

magyar film

K
ü
l
ö
n
ö
s
t
o
g
a
d
á
s

Alida Valli
a félreértések forgatagában. Richelieu herceg szerepében: Carlo Lombardi

remek, élvonalbeli színész-
szel: Raimu, Michel
ntty Stockfeld

Vasárnap délelőtti telefonvadászat

Bulla, Szelezky, Perényi és Szilassy után...

Borult vasárnap délelőtt...

Decemberben, igaz, ritka a verőfényes nap, még ritkább a — *vasárnap*. Rendszerint ilyenkor készítem el a nyomda részére a kéziratokat, hogy hétfőn már szedhessék is és szerdán »expedícióképes« le-
hessen a *Magyar Film*.

Talán még jobb is, hogy ilyen szomorgós az idő. Az ember nem vágyik úgy ki egy kis szabadlevegőre, pedig de jó lenne pár órát kint sétálni, valahol a közeli hegyekben. Persze nem nagyon messze, ott ahol még elérhető Budapest agyonszított »civilizáció-alkatrésze« a Beszkárt...

Isteni meleg van idehaza. A kályhában vígan pattog a tűz, szikrát hány a száraz bükkfa. Bevalóm, tunyáskodva, durcásan veszem a kezembe a töltőolajat.

Elöttem több fénykép fekszik elsővonalbeli színművészeinkről. *Szelezky, Szilassy, Perényi és Bulla* Elma képei. Valami montázszerű dolgot kellene összeállítani belőlük.

A rádióból gyengén, lágyan a templomi áhitat jelképes átvitelét méltóan alászínezte, az evangélikus istentisztelet orgonabugása halatszik. Majd a hívők éneke tölti be szobám belvilágát.

Még az akváriumom kis halai is meghallhatták az Is-

tent dicsőítő dallamot, mert hirtelen abbahagyták mókás fickándozásukat, megnyugodnak, csak a két vitorláshalam — a *Maris*, meg a *János*, (más alkalommal elmesélem, miért kereszteltem el így őket) — bökdösi kitaratóan a sás kardnyelvű levelét. A templomi ének zeng, szárnyal... és én nézem a színeszek képeit... fotómontázst kell csinálnom... Vajjon járnak-e templomba, misére, istentiszteletre ezek a hölgyek és urak, akiket mint privát-ember is és nem mint szakmabeli, szeretek és becsülök?

Tegyünk egy próbát!

Már tárcsázom is *Szilassy* Lászlót.

Igen, *Hölgyeim*, ne csodálkozzanak és ne higgyék azt, hogy ugratni akarom Önöket. Minden ellenkező híreszteléssel szemben, *Szilassy* László úrnak, a hölgyek első számú kedvencének, van telefonja. Azaz volt idő, amikor nem volt.

Ne ostromoljanak, kár a fáradságért *Hölgyeim*, én bizony nem árulom el a számát. Már csak *férfiszolidaritásból* sem. Egy ajánlatom azonban lenne a *Szilassy-rajongók* számára. Mégpedig az, ne erőlködjenek az új számot megtudni. *Ha igazán tisztelik és szeretik Szilassy*

Lászlót, ne zaklassák, ne zavadják őt még privát lakásában is. Egy picurka magán-élethez mindenkinek joga van!

Ördög vigye ezt a telefont, nem kapcsol! Már ötödször hívom a ... számot. (Most majdnem elárultam!)

No, végre! A csengetés »bement« — ahogyan telefonos nyelven definiálják azt a műveletet amikor a hívott lakásán, szébbnél-szebb imádkozó mondatok után megszólal a csengő...

De mi az? Senki sem veszi fel a kagylót?

Nincs otthon *Szilassy*. Hopp! Mégis... — *Hallóóó?* — (fátyolos női hang.)

En: *Halló, kéremszépen Szilassy művész úrral szeretnék beszélni.*

— *Nincs idehaza kérem* — (egy árnyalattal még fátyolosabb a hölgy hangja). — *Negyed órával ezelőtt ment el itthonról.*

— *Es mikor találhatom oda-haza?*

— *Igazán nem tudom, nem mondtu meg.*

Most már biztosan tudom, hogy nem »családbelivel« van dolgom.

— *Kit írjak fel kérem, ki hívta?*

Bemondom a nevemet. — *Holnap a művész úr kint forgat a gyárban...*

Szemem véletlenül rátéved az akváriumra, ahonnan ebben a pillanatban villámgyors cikkázás után *kiugrik* (jaj, elfelejtettem, visszatenni, a reggeli etetés után az üvegfedőlapot) az *opálkék albolíneátusom*. (Három centiméteres örökmozgó, virgoc kis halacska.) Puff, ott vergődik a szőnyegen... — *... tessék holnap délelőtt a Hunniában keresni...*

— *Köszönöm, keztesókolom...* — vágom le a kagylót, ugrom a halacskaért, jaj, csak össze ne ropantsam az ujjaim között. Szegény jószág olyanokat ásit, azaz látong, majd be kapja visszafelé saját magát.

Nna... , te szentelen, most már megint vígan úszkálsz, ugye? Kicsit azért kóvályog zsenge testecskéje a többi között, de majd magához tér.

Most pedig látogassuk meg a dróton keresztül *Perényi* Lászlót.

Meenyi is a száma? Egy, őt, őt — no, azért tovább már nem mondom. Variáljon, kombináljon, permutáljon az, akinek a *Perényi-rajongás* ilyen intenzív. Különben is a szám nem titkos. Mi sem könnyebb, mint ezt akár hivatalos úton is megtudni.

Hanem ez a *Perényi-lakás* teljesen kihalt. Senki sem veszi fel a kagylót. Jóhiszeműen gondolom, hogy biztosan templomban van a mi derék »pilótaszázadosunk«, aki olyan fess és csinos a napokban elszült »*Magyar sasok*« című MIF-repülőfilmben, hogy a csitri és nem csitri, bakfis és és azon túli, serdülő és felserdült leánykáinknak eláll kicsi szívük dobogása, amikor majd meglátják az egyenruhájában *Perényi* Lászlót.

Nincs szerencsém. *Perényi* sincs otthon.

És most mindenek előtt bocsánatot kérek a két művésznőtől: *Bulla* Elmától és *Szelezky* Zitától, hogy ők ezután kerültek sorra. Szándékosan tettem, mert általában a hölgyekkel nyugodtabban, nem sietősen szeretek beszélgetni és azért is, mert a nők, mint interjúalanyok egészen más világban élnek, mint a férfiak. Főleg pedig azért hagytam a művésznőket utóljára, mert hozzájuk fűztem a legkevesebb reményt, hogy ott hon találom őket.

Sejtésem bebizonyosodott. Sem *Szelezky*, sem *Bulla* nem voltak otthon. Azonban *Zitácska* dicséretes dolgot művelt, mert amikor háromszori tárcsázás után összeköttetést kaptam a lakásával, egy női hang a kérdésemre jelentette:

— *A művésznő templomba ment.*

Végre valaki, akiről biztosan megtudtuk, hogy a vasárnapot méltóképen ünnepli meg.

És valószínűnek tartom, hogy *Bulla* Elma is istenházában töltötte az Aranyvasárnap délelőttjének egy rövid órácskáját.

(cs—ő)

Buttkay Emmy és Hajmássy Miklós jelenete a »Makas Kata« c. filmben

AKROBAT O-O-OH!

Charlie Rivals festi világhírű maszkját

Minden film »nagy jelenete«

A Tobis rendezői utánpótlásának egyik legtehetségesebb tagja a német filmgyártás 1943-ban legyártott egyik legnagyobb filmjének rendezője és egyben a forgatókönyv írója: Wolfgang Slaudte, akinek ebben minden megszokottól gyökeresen különböző filmben kitűnő munkatársa volt Georg Bruckbauer, az operatőr. Bruckbauer már a »Párisi románc« fényképezésével kapcsolatban is megbizonyította rendkívüli tehetségét és most az »Akrobat o-o-oh!« című film fényképezésével még nagyobb mértékben fog feltűnni.

Kigyúl a reflektor, kezdődik a felvétel

Beállítják Rivals egyik jelenetét

Érdekes esti utcai felvétel

Egy üzlet, amely a magyar kereskedői rátermeltség újabb győzelmét jelenti

A Tiszti Kaszinóval majdnem szemben, a Váci-utca 37 szám alatti újonnan épült bérpalota első emeleti helyiségeiben porcellán- és üvegáruüzlet rendezett be Szent-

pasztalatommal a magyar közeposztály számára akartam egy üzletet csinálni, ahol a vevő minden igényét megtalálja, emellett érezze azt, hogy nem a nyereszkeskedő kereskedő

Miklóssy Antal, a fiatal magyar kereskedőtársadalom egyik legügyesebb tagja.

Uőljára a fronton találkoztunk, amikor a magyar arcvonalszakasz különösen veszélyes pontjára kerültem. Ott volt Szentmiklóssy főhadnagy úr, mint rohamtüzér-ütegparancsnok. Már akkor tele reménnyel, dolgozni akarással szövögette álmait az »új üzlet« felől: »ha majd egyszer hazakerülünk« — szokta volt mondogatni... olyankor a pillanatot századrésze alatt »itt-hon« is voltunk...

Később szétváltunk. Közösén átélt frontélmények emlékében sokszor tünt fel alakja előttem. Közelebbit nem tudtam meg róla.

Annál nagyobb lett a meglepetés, amikor a napokban meghívót hoz a posta és azon Szentmiklóssy Antal az újdonsült üzlettulajdonos meginvitálta váciutcai kereskedésének meglátogatására.

Nem győzők eléggé csodálkozni a sok szebbnél-szebb, csodásabbnál-csodásabb porcellánfigurákkal, vázákkal, servicekkel, szobrokkal megrakott vitrinek láttán.

— Tudod, sok munkámba került — mondja Szentmiklóssy — amíg idáig eljutottam. Tíz éves szakmai ta-

rendi, Zsolnay, a Rosenthal gyárak mellett más kisebb porcellán- és üvegipari üzemek termékeinek.

— A cég elnevezése »Szentmiklóssy és Társa«. Ki a társad ezek szerint?

— Beniczky György országgyűlési képviselő.

— Boldog vagy, ugy-e?

— Nagyon. Már eddig is sokan kerestek fel a tisztviselői réteg vevői közül és mind

megelégedetten távoztak, hiszen igazán olcsón adom ezeket a gyönyörű dolgokat.

Mi is a magunk részéről a legmelegebben ajánlják a magyar film és moziszakma tagjainak a Szentmiklóssy-féle üzletet, akinek tulajdonosa a fronton megtett kötelességteljesítés után, most a hazai vonalon szolgálja magyar testvérei javát, keresztényi becsületes kereskedői szellemmel.

— Cs. M. —

Mi újság a német műtermekben?

Amint azt a napilapok is ismételtén megírták, a német filmgyártás a háború ellenére is lankadatlan ütemben dolgozik és erre a gyártási esztendőre is 96 nagy játékfilm elkészítését állította fel.

Azok közül a filmek közül, amiket az 1943/44-es évad folyamán jelentettünk meg, a legnagyobb rész már elkészült. Örömmel közölhetjük tehát, hogy készen áll az UFA programján szereplő további 2 nagyszabású színesfilm is, ezek tehát a 43/44-es évad folyamán feltétlenül meg is jelennek. A »Lidércfény« óriási és emlékezetes sikere után érthető nagy érdeklődés előzi meg Veit Harlan és Kristina Söderbaum új nagy színes-

filmjét, melyet »Vergődés« címmel fogunk bemutatni. A két nagy művész új nagy színesfilmje nemcsak a színek tökéletességében, hanem költői mondanivalóban és a színészi alakítások művészi mélységében is meg fog felelni.

A másik előkészületben lévő nagy német színesfilmnek az a külön érdekessége, hogy ez lesz az első színes európai revü-film. Főszerepét a magyar származású világsztár Röck Marika játssza, rendezője pedig Georg Jacoby, aki úgy a színesfilmnek, mint a revüfilmnek nagy szakértője, erről különben a »Legényvásár« is meggyőző bizonyítékot szolgáltatott, ami szintén Jacoby produkció volt.

Az »Akkor...« c. Ufa filmből.

Zarah Leander legújabb filmje egy különleges asszonyorsót vetít elénk. Egy északnémet város hűvös polgári életformájából kiindulva, svájci klinikán, lisszaboni matrózkocsmán át egy délamerikai kikötővárosig ível a film főhősnőjének útja, melynek egyes állomásait mély élmények és izgalmas kalandok jelzik. Egy bűnügyi film forró és feszült izgalmassága egyesül

Makacs Kata

Írta: *Peéry Piri*

Filmre írta: *Bánky Viktor*

Rendezte: *Bánky Viktor*

Zene: *Malcsiner Béla*

Főszereplők: *Buttykay Emmi, Hajmássy Miklós, Mihályffy Béla, Halmay Tibor, Vizváry Mariska*

Cenzúra: *aluli*

Hossza: *2108 m*

Gyártásvezető: *Szalontai Kiss Miklós*

Gyártotta és forgalombahozta: *Mester-Film*

Bemutatta: *Rádius.*

Járt utat a járatlanért el ne hagydd — mondja a közmondás. — A mai filmgyártónak is hallgatni kell a gazdasági szaktanácsadók intelmeire. Így a szórakoztató anyagnak, a »biztos kasszafilmnek« is minden évben meg van a maga arányszáma. Így került sor a makrancos... akarom mondani Makacs Katára.

A fruska ezúttal Buttykay Emmi. Új jelenség — legalább is főszerepben. Személyével felfrissül a téma is, hiszen Öfitossága akár játék nélkül is keresztüljárja, átéli a témát.

Juhász Katának már sokan próbáltak udvarolni, de ez a gazdag, elkényeztetett leány (Buttykay Emmi) egy-két hét

mulva minden gavallérnak kifeszti a szűrét. Pedig a papa (Mihályffy Béla) legfőbb vágya, hogy mihamarabb megszabaduljon ettől a szeszélyes teremttéstől, annál is inkább, mert a másik lányának, a sokkal szelidebb Blankának is már komoly kéréje van. Kata a mostoron levő udvarlóját, a hozományvadász Zoltánt is elriasztja. Sajnos, ez éppen a tervezett ketős eljegyzés napján történik, amit a papa már olyan nehezen várt és amelyre a dúsgazdag nagynéniek (Halmay Tibor, Vizváry Mariska) már megérkeztek. A papa kínos helyzetében nem tudja Kata vőlegényét előteremteni, mire Elemér, Blanka vőlegénye vállalkozik, hogy titokban előkerít valakit, aki majd helyettesíti a vőlegényt a vendégek előtt. A helyzet csak bonyolódott azzal, hogy Kata is eltűnik.

Szabó Péter (Hajmássy) főmérnök kinn a Dunán tölti szabadságát és különös öltözékben »kabalaruhájában« horgászik. Kata, aki már aznap találkozott vele és akit ruhája után csavargónak nézett, eljön hozzá, hogy száz pengőért felbérelje, hogy miut vőlegénye

állítson be hozzájuk az eljegyzési ebédre. Péternek tetszik a dolog és a kislány is belemegy a játékba. A papa a vendégek felháborodásától kísérve utasítja ki a toprongyos alakot a házból, aki egyáltalában nem zavartatja magát. De miután a papa Elemértől megtudja, hogy az illető főmérnök és még hozzá ugyanaz a

barátja, akit ő is el akart hozni, titokban csapdát állít Katának, hogy a saját makacságának essék áldozatul. A kidobott Zoltánt erőszakolják Katára, de ő mégis a főmérnök-csavargót választja. Kata mit sem sejtve Péter kiletéről, ravaszságból belemegy a csavargóval való házasságba, hogy ily módon jusson anyai örökségéhez és anyagilag függetlenítse magát. Péter egyik ügyvéd ismerősénél szerződést kötnek, hogy a házasság utáni négy heti együttélés után elválnak és Péter ezért 5000 pengőt kap.

Az ezután következő részt a házasság iskolájának is lehetne nevezni, amely Péter falujában, egy nádfedeles házikóban játszódik le. Az elkényeztetett Kata itt ismerkedik meg a falusi élet szépségeivel és örömeivel. A dolog természetesen nem megy olyan könnyen. Megtanulja a házuk elejét kimeszselni, az udvart felszerni, az állatokat megétni, a kertet megöntözni, sütni főzni és a végén a férjét is megbecsülni. Péter közben egy parasztlánnyal még feltékennyé is teszi. A negyedik hét vége felé titokban reméli és azon fáradozik,

hogy Péter a szerződést meghosszabbítja. Péter azonban tartja magát a megállapodásukhoz és a négy hét leteltével Katát hazaküldi szüleihez. Kata dacosan, de belsőleg nagyon megtörve és csalódva távozik. Odahaza azonban már nem az, aki volt. Hiányzik neki a megszokott falusi élet, a munka és Péter. Ekkor toppan be elegánsan Péter feleségéhez, aki boldogan rohan karjaiba. Miután azonban megtudja, hogy Péter kicsoda és milyen csel áldozata lett, újra felébred benne a régi makacssága és hallani sem akar Péterről. Csak amikor a válási nyilatkozatot kellene neki aláírnia, hull ki ke-

zésőli a toll és sírva borul Péter nyakába, aki boldogan nyugtatja meg, hogy ezután lesz csak az igazi esküvő.

Kicsit dőcögösen indul a film. Sok-sok szöveg, bevezetés, magyarázkodás, csaknem mentegetőzés, hogy ime adva van egy helyzet, ahol muszály férjhez adni a kislányt, mert...

Oh, nincs semmi baj, de a vagyon és a további mese megkívánja.

Kicsit nehezen tudjuk elfogadni az indokolást a kényszer férjhezmenetelt illetőleg — miért fogadja el hát a Makacs Kata?

Ekkor jön segítségül komoly művészetével, zamatos

egyéni hangjával Hajmássy Miklós és megmenti a helyzetet.

A film a második harmadában meglendül és fokozatosan élvezetessé válik.

Makrancos fruska a falusi menyecske szerepében egyre bájosabb s Hajmássy briliáns halászmesterének társaságában kitűnő partnerré nővi ki magát s érdeklődést keltően viszi szerepét, amíg a meghatottsági érzetét váltja ki belőlünk. A bájos felépítést a sablonos vég lecsípi — az író hibájából.

Buttykay beváltotta a hozzáfűzött reményeket és eddigi szerepeiben biztos rutint szerzett.

A többi szereplőkből meggyőződés őszintesége hiányzik és csak a rendező utasításai szerint tesznek eleget a kötelességnek. Művészetet produkálni nincs alkalom, lehetőség. A jó »szakember« végzi el derekasan feladatát, a rendező a főszereplőknek adja a szót. A darab lényege jól van megfogva rendezőileg és íróilag is.

Közönség szempontjai föltétlenül érvényesülnek. Nem csaldik benne se a gyártó, se a mozi, se a néző. Fényképezése és zenéje, más technikai követelménnyel együtt megállja helyét. Hajmássy mint legjobb alakításával dicsekedhetik.

(Gy. K. E.)

Kamarai felvételek és átminősítések

A Kamarai filmművészeti főosztályának miniszteri biztosa a felvételei bizottság javaslatára 1943. november hó 30-án a 6090/1938. M. E. sz. rendelet 44. §-a alapján a filmfőosztály tagjaiként a következő kérelmezőket vette fel:

a művészeti ügyvezetők szakcsoportjába:

19.137/1943. *Agotai* Károly, műgyvezetőként,

mozgóképszínházi B) csoportba:

19.267/1943. *Schmidt* I. Károly,

mozgóképszínházi C) csoportba:

19.284/1943. *Szabó* Tibor László,

a művészeti ügykezelők szakcsoportjába:

18.362/1943. *Barsi* (Haresa) Dénes, forgatókönyvíró,

19.342/1943. *Bódis* Rózsa, másodsegédrendező,

18.986/1943. *Erdős* Lajos, segédoperatőr és segédfilmösszeállító,

19.343/1943. *Dr. Horváth* Lajos, másodsegédrendező,

17.882/1943. *Kaulich* Rudolf, operatőr és állófényképész,

19.297/1943. *Tóth* László, naplóvezető,

az igazgatási és műszaki ügyvezetők és ügykezelők szakcsoportjába:

19.207/1943. *dr. Verosza* József, gyártási tisztviselő,

A 6090/1938. M. E. sz. rendelet 52. §-ának megfelelően

a kamarai tagok névjegyzékében a következő átjegyzések történtek:

Golda Józsefné sz. *Knöbel* Margit, a művészeti ügykezelők szakcsoportjába naplóvezetőként, továbbá az igazgatási és műszaki ügyvezetők és ügykezelők szakcsoportjába segédfelvételvezetőként felvett tag, ezen minőségeinek törlése mellett, ugyanezen szakcsoportba *felvételvezetőként*,

Gomperz János, a művészeti ügykezelők szakcsoportjába naplóvezetőként felvett tag, ezen minőségének fenntartásával, ugyanezen szakcsoportba *másodsegédrendezőként*,

Lugosi Zoltán, a művészeti ügykezelők szakcsoportjába naplóvezetőként felvett tag, ezen minőségének fenntartásával, ugyanezen szakcsoportba *másodsegédrendezőként*,

BEMUTATÓFILMSZÍNHÁZAK MŰSORA

ÁTRIUM	Pastor Angelicus	XI. 15-től	M. F. I.
CORVIN	Akrobat o-o-oh!	XII. 23-tól	Ufa
DEAK	Rákóczi nótája	XI. 24-től	Hunnia
FORUM	Mesél az élet	XII. 23-tól	Isperia
KASZINÓ	Sáji bíró	XII. 21-től	Hunnia
KORZO	Gróf Monte Christó II	XI. 8-tól	Minerva
NEMZETI APOLLÓ	Fény és árnyék	XII. 22-től	Harmonia
OMNIA	Zenélő ma om	XI. 11-től	Kolczonay
RADIUS	Kivirul az öreg szív	XI. 23-tól	Budapest
SCALA	Zenélő malom	XI. 11-től	Kolczonay
SZITTYA	Fény és árnyék	XI. 22-től	Harmonia
URANIA	Rákóczi nótája	XII. 6-tól	Hunnia

RENDELJE MEG

A

MAGYAR MOZISOK ZSEBKÖNYVE

1944. évre szóló új kötetét

Minden megrendelő a saját nevével kapja. MEGRENDELHETŐ A KIADÓHIVATALBAN

BUDAPEST, VIII., Népszínház-u. 14

Ára: 10.— pengő

Dr. Palugyay Miklós, a művészeti ügyvezetők szakcsoportjába műgyvezetőként felvett tag, ezen minőségének fenntartásával, az igazgatási és műszaki ügyvezetők és ügykezelők szakcsoportjába *gyártásvezetőként*.

Szönyey Béla, a művészeti ügykezelők szakcsoportjába naplóvezetőként felvett tag, ezen minőségének törlése mellett, ugyanezen szakcsoportba *másodsegédrendezőként*,

Szuchy Emil, a művészeti ügykezelők szakcsoportjába másodsegédrendezőként felvett tag, ezen minőségének fenntartásával, ugyanezen szakcsoportba *forgatókönyvíróként*.

Felelős szerkesztő:

MATOLAY K. GÉZA dr.

Felelős kiadó:

LIEBER LÁSZLÓ dr.

Kiadóhivatali főnök:

GYIMESY KÁSAS ERNŐ

Készült a

„Jövő” Nyomdaszövetkezet műhelyében

Budapest, IX., Erkel-u. 17.

Telefon: 182-278.

Felelős vezető: Demjén Ferenc

IGAZSÁG ES BÉKE

Lodiannapolisi lórvényszek freskója
Festette: Gyimesy Kásás Ernő.

MAGYAR
film

M E J

Boldog karácsonyi ünnepeket

Jupiter

Kokas

Balog

Objektív

Pegazus

Siker

Budapest
1943.
dec. 22

V évf.
51. sz.

Egyes
szám ára
70 fill.

BILITARD
M
Székesztély
D. MATOLAI
K. CÉGA

Alida Valli

a legnépszerűbb olasz filmszínésznő a „Lopott feleség” című filmben

Bemutatta: KORZÓ

Forgalombahozta: FILMELLÁTÓ KFT
(KOSSUTH I. JÓZSEF U. 11.)